

Oponentský posudek diplomové práce Vojtěcha Jindry: Vidová struktura slovesných derivátů kořene –pad–

Vojtěch Jindra si pro svou diplomovou práci vzácně a záslužně vybral morfologicko-slovotvorně-lexikografickou tematiku, jejíž zpracování má vedle aktuálnosti, potřebnosti a závažnosti ještě navíc možnost praktického využití či dopadu. Jak totiž diplomant v úvodu konstatuje, vychází z plánovaného (a dosud nerealizovaného) projektu oddělení gramatiky Ústavu pro jazyk český AV ČR, který bude směřovat k sestavení databáze vidových derivátů a výkladového slovníku sta vybraných kořenů a jejich slovesných afixálních derivátů. Diplomant (jako jeden z potenciálních řešitelů projektu) koncipoval svou diplomovou práci jako průzkum metodiky zpracování těchto hesel a detailním rozbořem slovesných derivátů kořene –*pad-* zároveň také jako příspěvek k popisu kategorie vidu a slovesné sémantiky. Zvolenou koncepcí je dána struktura diplomové práce: v úvodní části diplomant naznačuje svá východiska, postup zpracování hesla, charakterizuje zdroje a způsoby excerptce materiálu. Jádro práce představuje druhá kapitola, předkládající 53 hesel slovesných derivátů s kořenem –*pad-*. Každé heslo obsahuje slovníkovou definici lexikálního významu slovesa, rozbor jeho typických valenčních struktur a ilustrační příklady textového užití. Zobecnění charakteristiky těchto slovesných derivátů přináší stručné shrnutí ve třetí kapitole práce.

Diplomová práce V. Jindry představuje velmi detailně promyšlené a uceleně provedené zpracování konkrétní slovesné sémantiky, při němž diplomant prokázal smysl pro systematičnost a jednotnost pohledu a postupu, cit pro jemné rozlišování sémantických významů a jejich odstínů i zručnost zvládnout rozsáhlý jazykový materiál, obsahující více než tisíc různých dokladů z ČNK a internetu, podle potřeby doplněného (či konfrontovaného) s příklady z jiných zdrojů (výkladových slovníků a další odborné literatury). Celkově zdařilá klasifikace sémantiky a valence daných sloves a interpretace jejich užívání v současné komunikaci dokazuje diplomantovu kvalitní odbornou průpravu a rozhled po příslušné odborné literatuře včetně nejnovějších příspěvků gramatických (syntaktických a morfologických) i korpusových. Práce sice nepředkládá žádný souhrnný a souvislý přehled dosavadního teoretického zpracování problematiky, v rámci jednotlivých hesel jsou však podle potřeby některé názory či výklady komentovány nebo se na ně odkazuje. Přesnost, konkrétnost a detailnost citací svědčí o diplomantově orientaci v odborné literatuře a o jeho pohotovosti využívat a propojovat poznatky z ní získané. Cenná je také jeho ochota kriticky ji na základě vlastních dokladů doplnit či poopravit. Diplomant dokázal korpusovou excerptci nejen maximálně využít, ale navíc si na základě zkušenosti s její analýzou správně uvědomil některá omezení její reprezentativnosti.

Vedle již zmíněných koncepčních i obsahových kladů diplomové práce bych ráda vyzdvihla její celkově velmi dobrou jazykovou úroveň a hutné, jasné a přesné formulování. Příkladné je také citování bibliografických údajů, používání poznámkového aparátu a grafická názornost práce. Následující připomínky jsou pouze dílčí anebo podněty k diskusi:

1. s. 95: rozdíl v sémantice mezi významem PAD18 (*volba padla na režiséra, los padl na mě*) a PAD19 (*Pilon volá vždycky tohoto lékaře, když padne na takovýto nějaký hrůzný nález*) – je založen na rozdílu v intenci obou sloves (valenční vzorec je stejný)?
2. s. 108: sekundární imperfektivum *spadávat se*: prakticky se dnes již neuvádí...?

3. s. 90: PAD14 – chybí uvedení obecného významu („zasahovat, pronikat“) – srov. ostatní slovesa

4. drobné dílčí formální a stylistické nedostatky:

a) chybějící interpunkce: s. 23: „ ... nenajdeme ani v jednom z korpusů ani na internetu“

s. 53: „Modifikuje základní význam ve smyslu pohybu zevnitřku ven, a je tedy autonomní k prefixu v-.“

b) s. 92: *podotknul jsem* – kodifikovaný tvar: *podotkl jsem*

c) s. 132: formulace: *Práce vychází z netradičního přístupu sdružit slovesa...*

Shrnutí a závěr posudku:

Práce Vojtěcha Jindry podle mého názoru zcela splňuje požadavky kladené na diplomovou práci, vykazuje vysokou odbornou úroveň, a proto ji doporučuji k obhajobě a navrhuji klasifikovat jako výbornou.

Praha, 17.1. 2007

PhDr. Ivana Bozděchová, CSc.

Ústav českého jazyka a teorie komunikace FF UK